

Verksamhetsområde Service och utveckling
Madelene Berglund

Yttrande över remissen En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

Sammanfattning

Helhetsbilden av betänkandet En gemensam angelägenhet är positiv och lyfter många aspekter som är relevanta för Orsa kommun. I visionsplanen Vision Orsa 2050 som kommunen har arbetat fram i dialog med sina kommuninvånare finns en stark förankring mellan Orsa kommuns arbete och många av förslagen som presenteras i betänkandet.

Synpunkter på förslagen som lyfts är relevanta utifrån Orsa kommun och situationen som råder beträffande den generellt låga utbildningsnivån. Behovet av att öka den sociala rörligheten är stor för att öka jämlikheten i kommunen.

I remissvaret ges förslag på följande områden:

- Utbildning
- Bostadsmarknad
- Hälso- och sjukvård
- Regionala frågor

Synpunkter utbildning

Att höja skolresultaten och öka utbildningsnivån hos medborgare i Orsa kommun är en viktig fråga för kommunen. Frågan kring jämlikhet i relation till utbildning är alltså högst relevant för kommunen.

Förslag 17.3.1

I betänkandet lyfts förslaget för ökad statlig involvering i skolan för att öka lägstanivån i skolor, med särskilt fokus på mindre och medelstora kommuner som har haft problem med att erbjuda adekvata resurser för att öka skolresultaten. Genom ökat behov av anpassning till följd av integration, såväl som låga resultat i jämförelse med nationssnittet har kraven på Orsa kommun och utbildningen kommunen erbjuder ökat. Som landsbygd är ökad tillgång till resurser och ekonomiskt stöd ett starkt incitament för att förstatliga utbildningssystemet.

Förslag 17.3.4

Likaså innebär ekonomiskt stöd ökat incitament för kommunen att erbjuda vuxenutbildning i kommunen. Orsa kommun har ett behov av att utbildade människor, som det ser ut idag är

utbildningsnivån relativt låg. I kommunens Vision Orsa 2050 lyfts särskilt betydelsen av att kunna skapa sin egen framtid i kommunen, vilket blir mer genomförbart genom förslaget till ökad finansieringen till utbildning, och därmed öka förutsättningarna för kommunen att erbjuda vuxenutbildning.

Genom att öka resurser för att kunna erbjuda vuxenutbildning och genom att höja utbildningsnivån på kommunens grundskolor ökar chansen att fler av kommunens medborgare utbildar sig vidare, både inom och utanför kommunens gränser.

Förslag 17.3.2

Då föräldrars egen akademiska bakgrund har stor påverkan på huruvida barn väljer att studera vidare efter grundskola, är det viktigt utifrån ett jämlikhetsperspektiv att se till att lyfta barns intresse för studier oavsett akademisk bakgrund. Där har skolan en viktig uppgift. Ytterligare ett tillägg i förslaget skulle kunna vara att föräldrar såväl som elever informeras av skolor om vikten av gymnasiala- och eftergymnasiala studier.

Förslag 17.3.3

Ett förslag som lyfts i betänkandet som skulle kunna ha potential för att öka kvaliteten på utbildningen är att tillåta lärarstudenter att arbeta som lärare, vilket skulle minska andel obehöriga lärare. Förslaget är bra då framtida lärare får större erfarenhet av att undervisa, samtidigt finns utvecklingspotential och förtydligande för att uppnå en jämn utbildningskvalitet. Geografisk spridning av universitet kan annars komma att drabba mindre kommuner som saknar närhet till universitet och högskola.

Synpunkter bostadsmarknad

Bostadsstandard är viktigt för kommunens invånare, eftersom kommunen är en utpendlingsort snarare än inpendlingsort.

Förslag 20.3.2

Kommunen vill styrka förslaget om att göra en grundlig utredning om marknadsbestämda hyror utifrån samma grund som presenteras i betänkandet. Marknadshyror kan innebära segregering då värdet avgör hyra vilket innebär att lägenheter med lägre standard erbjuds mer utsatta individer och familjer, som heller inte har råd att bo kvar vid renovering och standardhöjning från hyresvärden. Redan nu råder stor variation i standard på uthyrningslägenheter mellan både privata och kommunala bostadsaktörer i kommunen, vilket kan tänkas skapa segregerade områden då mer utsatta individer placeras i ett kluster med mindre välskötta lägenheter. Därmed kan områden skapas i kommunen som inte är önskvärda att bo i.

Synpunkter hälso- och sjukvård

I betänkandet lyfts ett antal jämlikhetsaspekter som är väsentliga att lyfta utifrån Orsa kommuns förutsättningar för att öka hälsa och välbefinnande bland kommunens invånare. Utifrån de negativa hälsoaspekterna som medföljer en låg utbildningsnivå styrks angelägenheten om att fokusera på att öka den generella utbildningsnivån i kommunen.

Förslag 23.3.2

Orsa kommun är positiv till förslaget om att tillsätta en utredning för att ta fram ett konkret program för att främja goda levnadsvanor framför allt bland unga i alla socioekonomiska grupper. Andelen personer med övervikt eller fetma är signifikant högre i Dalarna än i landet, detta gäller både män och kvinnor. För att motverka denna utveckling är det av stor vikt att verkningsfulla åtgärder och insatser görs redan i barns tidiga år för att främja fysisk aktivitet och främja hälsosamma matvanor. Dock bör man ha i åtanke att inte göra ohälsosamma produkter allt för svåråtkomliga för lågsocioekonomiska grupper, då det anses kunna ha en kontraproduktiv effekt för jämlikheten.

Synpunkter regionala frågor

Förslag 21.3

Behovet av statlig närvaro i kommuner, bland annat genom utökade servicekontor i kommuner där den statliga närvaron är låg är en viktig fråga för Orsa kommun och liknande landsbygdskommuner. Då Orsa kommun inte tillhör de betänkta kommunerna att placera ett servicekontor finns ändå ett behov att öka den statliga närvaron i kommunen.

Orsa kommun är en tämligen liten kommun med stor tillit till kommunen som organisation, och något mindre till staten. Om ett servicekontor hade placerats i Orsa kommun förväntas anseendet och legitimiteten av staten öka bland kommuninvånarna. Närheten till Mora, där närmsta servicecenter finns, bedöms inte vara tillräckligt lättillgängligt för invånare i Orsa kommun. Det bör tilläggas att en stor del av kommunens invånare är äldre, vilket innebär att en transportsträcka på 1,5 mil anses vara alldeles för långt. Närvaron av statlig service kan vara avgörande för vart människor väljer att bosätta sig.

Orsa kommun vill särskilt lyfta avsaknaden av direkt närhet till polis nästan samtliga dagar i veckan. Den närmsta utryckningsstation befinner sig i Mora, dryga milerna utanför Orsa. Invånarna i Orsa kommun är mycket angelägna om att få mer direkt närhet till polis.